

De gemeenteraad van Wijchen

18 1 440 Ruimte en milieu

Beslisnota

Samen naar een duurzaam Wijchen (Energieplan op hoofdlijnen)

Wijchen, 4 september 2018

Geachte leden van de raad,

Wat adviseert het college te besluiten?

1. In te stemmen met de uitvoering van het plan 'Samen naar een duurzaam Wijchen (Energieplan op hoofdlijnen).
2. In te stemmen om via de begroting 2019 structureel een bedrag van € 200k aan te vragen vanaf 2019.
3. In te stemmen met het opnemen van een programmamanager Duurzaamheid in het functieboek. Formatie uitbreiding meenemen bij integrale afweging tijdens de begrotingsbehandeling.
4. De projecten op het gebied van duurzaamheid jaarlijks evalueren.
5. De regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen voor kennisgeving aannemen.

Wat is de aanleiding voor dit voorstel?

Op 4 februari 2016 stelde de gemeenteraad de routekaart en nulmeting energieneutraal Wijchen 2040 vast (zie raadsbesluitnummer 16RZ092). Op 20 juni 2018 heeft het PFO Duurzaamheid van regio Arnhem Nijmegen ingestemd met de uitvoering van de routekaart energietransitie regio Arnhem Nijmegen 2050 inclusief de contouren van een regionaal uitvoeringsprogramma. Dit laatste programma versterkt de realisatie van de lokale ambities. Op 10 juli 2018 is het nationaal klimaatakkoord op hoofdlijnen gepresenteerd. Hierin staan afspraken die de gemeente dient uit te voeren. Het bijgevoegd plan 'Samen naar een duurzaam Wijchen energieplan op hoofdlijnen' geeft invulling aan uw raadsbesluit, aan de regionale routekaart en aan de gevolgen van het nationaal klimaatakkoord op hoofdlijnen. Het plan beschrijft via 3 sporen de route naar een energieneutraal Wijchen.

Willen we onze mooie gemeente verantwoord doorgeven aan de komende generaties, dan moeten we nu meer actie ondernemen. Duurzaamheid leeft, we zijn ons er steeds nadrukkelijker van bewust. Tegelijkertijd zien we dat als het erop aan komt de stap naar duurzame oplossingen vaak groot is. Als gemeente zijn we in staat om voorwaarden te scheppen waardoor deze keuzes wel gemaakt kunnen worden. We moeten uiteraard zelf aan de slag en ons bewustzijn verhogen en tegelijkertijd onze omgeving stimuleren door actief de aansluiting te zoeken bij onze inwoners, organisaties en ondernemers uit Wijchen om samen de ambities werkelijkheid te laten worden. We zijn goed op weg, maar de actualiteit laat ook zien dat we moeten versnellen om onze doelstellingen voor 2040 te kunnen realiseren.

Alleen samen krijgen we dit voor elkaar!

Ook regionale samenwerking is nodig want de realisatie van bijvoorbeeld grootschalige duurzame energie kan gevolgen hebben voor de buurgemeenten en visa versa. Als basis voor deze regionale samenwerking dient de routekaart energietransitie regio Arnhem Nijmegen inclusief enkele regionale energieprojecten. Op 20 juni jongstleden heeft het PFO Duurzaamheid hiermee ingestemd (zie de bestuurlijke samenvatting in de bijlage).

Er is in Wijchen grote bereidheid om te verduurzamen en in aanloop naar dit plan in 2018 hebben externe partijen hun initiatieven en ideeën kenbaar gemaakt. Zij vragen de gemeente ondersteuning in de vorm van kennis en kunde, beschikbaarheid financiële middelen en een fysieke en relationele infrastructuur die van ambitie werkelijkheid kan maken.

Duurzaamheid kan niet wachten tot morgen, we moeten vandaag beginnen!

Wijchen voert al jarenlang haar klimaatbeleid uit. Zo verstrekken we vanaf 2012 duurzaamheidsleningen voor particuliere huiseigenaren en vanaf 2015 voor sportclubs, is het Energieloket Duurzaam Wonen Plus sinds 2016 actief, en realiseerden we 17 laadpalen voor elektrische voertuigen in het publiek domein. Maar toch gaat de transitie niet snel genoeg om energieneutraal te worden in 2040. Energieneutraal worden in 2040 vergt dus een versnelling. Die versnellingsopgave is fors en urgent.

Deze versnellingsopgave willen we realiseren via 3 sporen.

- Besparen van energie: het beïnvloeden van het gedrag en het treffen van fysieke maatregelen die het fossiele energieverbruik voorkomen of verminderen.
- Aanpassen van het systeem: het veranderen van de fossiele energie systemen in onze directe woon- en werkomgeving en infrastructuur naar een schone en duurzame infrastructuur.
- Duurzaam opwekken: het realiseren van duurzame energieprojecten, zoals bijvoorbeeld met wind- en zonne-energie, biomassa, water en bodemwarmte.

Welk resultaat willen we bereiken?

We worden niet in 1 keer energieneutraal, daar zijn kleine en grote stappen voor nodig. We geven zelf het goede voorbeeld en moeten dat blijven doen zodat externe partijen nog meer aan de slag gaan. Zo moet voor alle nieuwbouwprojecten, energieneutraal en aardgasloos bouwen de standaard zijn.

Om er bij de aftrap voor te zorgen dat we het uiteindelijke doel behalen hebben we het bijgevoegd plan samengesteld met een focus op de periode tot en met 2022. Als we deze doelen halen zijn we goed op weg om ons uiteindelijke doel ook te bereiken. Hiervoor hebben we in dit plan 15 projectideeën opgenomen die door de gemeente of andere partijen de komende jaren worden uitgevoerd.

Deze projecten staan in het coalitieakkoord, worden in regionaal verband uitgevoerd of zijn in 2017 opgehaald tijdens vier bijeenkomsten met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Realiseren van deze projecten is een goede aftrap, maar nog niet voldoende. Om een grote stap te zetten willen we als College extra doorgaan met het geven van het goede voorbeeld, met het faciliteren van windenergieprojecten (op basis van de gedragscode windenergie), energiebesparing bij bedrijven en gasloze wijken in de bestaande gebouwde omgeving. Hierdoor kan worden ingespeeld op de plannen van bestaande en nieuwe initiatiefnemers. Door in te stemmen met deze beslisnota onderschrijft de raad deze extra inzet die nodig is om onze ambities te realiseren.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

- 1.1. *Uitvoering geven aan de op 4 februari 2016 door de raad vastgestelde routekaart energieneutraal Wijchen 2040 en de moties en vragen van raadsleden in de periode daarna.*

Als Wijchense gemeenteraad heeft u de afgelopen periode meerdere malen in besluitvorming (raadsbesluit 17/Z/16/000440) of moties blijk gegeven van de urgentie om de daad bij het woord te voegen. Door in te stemmen met dit plan spreekt de raad zich nogmaals expliciet uit voor de energiedoelstellingen.

- 1.2 *Nationaal Klimaatakkoord op hoofdlijnen.*

In het nationaal Energieakkoord dat op 10 juli 2018 is gepresenteerd stond o.a. dat uiterlijk 2021 de gemeenteraad een warmteplan heeft vastgesteld waaruit blijkt hoe alle woonwijken in 2050 aardgasloos zijn gemaakt. De nota 'samen naar een duurzaam Wijchen (energieplan op hoofdlijnen)' geeft invulling aan de afspraken uit het nationaal klimaatakkoord.

- 2.1 *Zonder middelen van de gemeente wordt de ambitie niet gehaald.*

De rol en inzet van de gemeente als aanjager, inspirator, financierder, handhaver of verbinder is bepalend voor het laten slagen van de energietransitieprojecten. Er is budget nodig om de samenleving in beweging te krijgen. Denk hierbij aan het maken van financiële instrumenten zoals subsidies, het organiseren van bijeenkomsten of het uitvoeren van studies.

- 3.1. *Inzetten van een programmamanager Duurzaamheid.*

Het creëren van extra formatie voor een programmamanager Duurzaamheid is noodzakelijk om de regieportefeuillehouder Duurzaamheid te ondersteunen. De programmamanager zorgt voor een gestructureerde, integrale en gecoördineerde aanpak, bewaakt de voortgang en realiseert koppelkansen met andere beleidsterreinen. Deze persoon zorgt voor ambtelijke en bestuurlijke afstemming, voor interne en externe communicatie.

Vanwege het InterBestuurlijk Programma zal er in de toekomst op diverse beleidsterreinen regionaal worden samengewerkt (Vitaal Platteland, Toekomstbestendig wonen, circulaire economie, klimaatadaptatie. Sommige hiervan kunnen de energietransitie versterken. Doordat de programmamanager deze regionale projecten aanstuurt, wordt de synergie geborgd.

- 5.1. *Meerwaarde door regionale samenwerking.*

Op 20 juni 2018 heeft het PFO Duurzaamheid van de regio Arnhem Nijmegen ingestemd met de routekaart energie neutrale regio Arnhem Nijmegen 2050, inclusief een financiële bijdrage voor de uitvoering van enkele regionale energieprojecten (zie bijlage 2). De provincie verdubbelde deze bijdrage en financierde vier regionale ruimteateliers. Deze regionale projecten leveren een bijdrage aan de realisatie van de lokale ambities. De routekaart en de projecten zijn onderdeel van de regionale energie strategie Arnhem Nijmegen.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

- 1.1. *Uitvoering van energieprojecten gebeurt op ad hoc basis.*

Zonder plan kan de gemeente of externe partijen ook klimaatprojecten uitvoeren. Aangezien we momenteel al achterlopen op onze ambities en de gemeente zonder programma of financiële middelen niet de steun in de rug kan bieden om tot versnelling te komen wordt de ambitie energieneutraal te zijn in 2040 zeer waarschijnlijk niet gehaald.

2.1 De uitvoering stagneert vanaf 2019 vanwege onvoldoende budget.

Als de gemeenteraad besluit het structureel budget voor duurzaamheid niet op te hogen, zullen vanaf 2019 drastische keuzes moeten worden gemaakt over de prioritering van de uit te voeren projecten en wordt de ambitie energieneutraal te zijn in 2040 zeer waarschijnlijk niet gehaald.

5.1. Geen programmamanager duurzaamheid betekent minder effectieve uitvoering en risico op het niet realiseren van de energieambitie.

Waar moeten we rekening mee houden?

A. Financiën

In 2018 zijn de geraamde kosten voor uitvoering van energieprojecten gedekt door het huidige beschikbare budget (de reserve duurzaamheid) en het structureel beschikbare budget van € 25k. Vanaf 2019 zijn deze budgetten voor uitvoering van het plan ontoereikend om de kosten te dekken.

Voor alle in het plan genoemde projecten is een globale berekening gemaakt voor de benodigde financiële middelen (zie bijlage 3). Voor de periode 2019 tot 2023 is een structureel bedrag geraamd voor de projecten van € 200k. De reserve duurzaamheid wordt eerst opgemaakt voordat gebruik wordt gemaakt van het structureel bedrag.

	2018	2019	2020	2021	2022
Structurele projectkosten	€103k	€198k	€183k	€163k	€193k
Communicatiekosten	€ 10k	€ 10k	€ 10k	€ 10k	€ 10k
Faciliteren nieuwe projecten	€ 10k	€ 10k	€ 20k	€ 20k	€ 20k
Totaal	€123k	€228k	€213k	€ 193k	€213k

Het extra benodigde gemiddeld structurele budget van € 200k voor de periode 2019 tot 2023 is via de kadernota 2019 aangevraagd. Dit budget is procesgeld dat is bedoeld om de samenleving in beweging te krijgen via het aanjagen en faciliteren van de 14 projecten. De inzet van extra geld door de gemeente kan een positieve spin-off krijgen bij de aanvraag van subsidies. De provincie Gelderland stelt bijvoorbeeld in 2018 en 2019 subsidies beschikbaar voor het 'EnergieLoket' en voor het project 'Wortel en stok' dat is gericht op het stimuleren en handhaven van bedrijven. De provincie Gelderland werkt in de regel vanuit het principe van co-financiering. De Wijchense euro kunnen er dus met hulp van de provincie twee worden. Het is natuurlijk nooit zeker of subsidie ook wordt toegekend.

De ureninzet voor de inhoudelijke advisering, uitvoering van de projecten en ondersteuning voorzitter PFO Duurzaamheid, wordt geraamd op 2 fte (voor 2 beleidsadviseurs duurzaamheid). Hiervan is 1,0 fte al beschikbaar in de huidige formatie

van de Werkorganisatie Druten Wijchen. Voor de tweede fte dient de werkorganisatie opdracht te krijgen om die te zoeken binnen de huidige formatie van de WDW. Daarnaast is 1 fte nodig voor de programmamanager Duurzaamheid. Dit is een nieuwe functie en is dus niet opgenomen in het huidig functieboek. De programmamanager wordt verantwoordelijk voor de coördinatie van en sturing op de projecten uit dit plan, bewaakt het budget en de voortgang en signaleert en realiseert koppelkansen met andere beleidsterreinen, zorgt voor interne en externe communicatie, en onderhoudt het extern netwerk. Beleidsadviseurs van de diverse domeinen vragen via de programmanager budget aan voor nieuwe (integrale) projecten. De beleidsadviseurs duurzaamheid kunnen hierdoor meer tijd investeren in deelname aan (regionale) integrale projecten. Om zeker te zijn dat deze functie er komt, is extra budget nodig. De verwachting is dat deze projectmanager, door het streven naar beleidsharmonisatie, eenzelfde taken gaat uitvoeren voor de gemeente Druten. Verrekening over deze kosten zullen t.z.t. met gemeente Druten plaatsvinden.

Baten

In het kader van het InterBestuurlijk Programma keert het rijk via het gemeentefonds (ongelabeld) extra middelen uit voor de uitvoering hiervan. De energietransitie is één van de genoemde grote maatschappelijke opgave.

Ongeveer 0,4 fte van de huidige beschikbare formatie wordt ingezet voor de ondersteuning van de voorzitter van PFO Duurzaamheid. Vanaf 2019 worden deze kosten voor 0,4 fte zeer waarschijnlijk gefinancierd door de regiogemeenten.

Uiteraard zijn deze middelen een inschatting op basis van de bekende projecten. Als blijkt dat bij uitvoering substantiële verschillen optreden met de inschatting van dit moment zal de raad hierover worden geïnformeerd.

Bij het ramen van de kosten is geen rekening gehouden met extra projecten die we mogelijk oppakken, wanneer uit de tussenevaluatie in 2020 blijkt dat onze inspanningen achter blijven bij de landelijke doelstellingen.

B. Communicatie

Het realiseren van onze ambitie biedt kansen voor goede PR van Wijchen. Wij geven het goede voorbeeld door MFA Batenburg en Tuin van Woezik (veld A) aardgasloos en energieneutraal te bouwen, ons wagenpark te verduurzamen en de openbare verlichting te 'verletten'. We creëren draagvlak bij de verschillende betrokken teams van de WDW en het nieuwe bestuur en raadsleden, en bij diverse extern betrokken partijen. Het organiseren en uitvoeren van communicatie activiteiten dient gestructureerd te gebeuren zodat duidelijk wordt naar wie, wat en hoe (welke communicatiekanalen) gecommuniceerd moet worden, wat nog meer moet gebeuren en wat dit kost aan geld en ambtelijke uren. Daarom wordt in het kader van het strategisch milieucommunicatieplan 2017-2027, een communicatieplan opgesteld. Ook wordt via de nog te starten campagne het Groene Gezicht positieve resultaten met de buitenwereld worden gedeeld.

C. Uitvoering

De in het 'Samen naar een duurzaam Wijchen (energieplan op hoofdlijnen) vermeldde 15 projecten worden uitgevoerd door zowel de ambtelijke organisatie als externe partijen zoals de Energiecoöperatie Leur, de parkmanager Bijsterhuizen en de Omgevingsdienst. Afspraken hierover dienen de komende tijd verder te worden uitgewerkt. Om het draagvlak bij de externe partijen te behouden dient zo snel mogelijk gestart te worden met de uitvoering van dit plan. Hiermee wordt het signaal afgegeven vertrouwen te hebben in de samenwerking en het commitment van externe partijen. Als eerste starten

we met de afhandeling van het initiatief van WindinWijchen conform de gedragscode windenergie Wijchen, gaan we door met het geven van het goede voorbeeld (het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen en installaties), met het energieneutraal maken van Bijsterhuizen, en het zoeken naar een pilot om een bestaande woonwijk voor 2030 aardgasloos te maken.

D. Overlegd

De projecten uit het bijgevoegd energieplan zijn tot stand gekomen door middel van diverse bijeenkomsten in 2017 voor de Wijchense samenleving (klimaatop energieneutraal Wijchen 2040, verdiepingssessies en de Dag van de Duurzaamheid) en uit de regionale energie strategie die dit jaar door PFO Duurzaamheid is vastgesteld.

Gerelateerde stukken:

Raadsbesluit 135485

Raadsbesluit 16RZ092

Bijlage

1. Samen naar een duurzaam Wijchen (energieplan op hoofdlijnen).
2. Samenvatting Routekaart energietransitie Arnhem Nijmegen.
3. Overzicht geraamde kosten per project.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
de secretaris, de burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

18 1 440 Ruimte en milieu

Raadsbesluit

Samen naar een duurzaam Wijchen (energieplan op hoofdlijnen).

Samenvatting

Op 4 februari 2016 stelde de gemeenteraad de routekaart en nulmeting energieneutraal Wijchen 2040 vast (zie raadsbesluitnummer 16RZ092). Dit raadsbesluit was tevens het startschot tot het opstellen van een energietransitieplan. Het bijgevoegd energieplan geeft hieraan invulling en beschrijft via 3 sporen de route naar een energieneutraal Wijchen.

Om bij de aftrap ervoor te zorgen dat we het uiteindelijke doel behalen hebben we bijbehorend plan opgesteld met een focus op de periode tot en met 2022. Als we deze doelen halen zijn we goed op weg om ons uiteindelijke doel ook te bereiken. Hiervoor hebben we op dit moment 15 projecten in het vizier die door de gemeente of externe partijen worden uitgevoerd. Door in te stemmen met deze beslisnota geeft u opdracht tot uitvoering van de 15 projecten.

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op: de urgentie van de energietransitie

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
dinsdag 11 september 2018

besluit:

1. In te stemmen met de uitvoering van het plan 'Samen naar een duurzaam Wijchen (Energieplan op hoofdlijnen).
2. In te stemmen om via de begroting 2019 structureel een bedrag van € 200k aan te vragen vanaf 2019.
3. In te stemmen met het opnemen van een programmamanager Duurzaamheid in het functieboek. Formatie uitbreiding meenemen bij integrale afweging tijdens de begrotingsbehandeling.
4. De projecten op het gebied van duurzaamheid jaarlijks evalueren.
5. De regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen voor kennisgeving aannemen.

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van [Klik hier als u een datum wilt invoeren.](#)

De voorzitter,

De griffier,